

Multiproblematiek:

Haalbaarheidsstudie naar integrale begeleidingsmethode

Begeleiden van mensen met meervoudige problematiek richting werk vraagt om een integrale aanpak, waarbij klanten zo veel mogelijk zelf de regie houden, met steun van hun sociale netwerk en een faciliterende rol voor re-integratieprofessionals. In zijn onderzoek richt arbeidsdeskundige Kor Brongers zich op een andere manier van begeleiden van mensen met multiproblematiek en een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.

TEKST | Kor Brongers, Bert Cornelius, Jac van der Klink, Sandra Brouwer *

Als onderdeel van zijn promotieonderzoek ontwikkelde Brongers met zijn onderzoeksteam een methode en training die gebaseerd is op de methodiek 'Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen' (SRH) en het Strengths-model. In zijn tweede internationaal wetenschappelijk gepubliceerde artikel wordt hiervan verslag gedaan. Hieronder volgt een Nederlandse samenvatting.

Achtergrond

Bij de dienstverlening aan mensen met multiproblematiek zijn veelal meerdere instanties betrokken. De hulpverlening is erg versnipperd en instanties werken slecht samen zonder eenduidige regie. Voor re-integratie richting werk van deze complexe doelgroep is een nieuwe aanpak nodig, waarin multiproblemen integraal in kaart worden gebracht. Zowel het Strengths-model als de gedeeltelijk hierop gebaseerde en in Nederland ontwikkelde SRH-methode zijn bedoeld voor toepassing in de psychiatrie. In samenwerking met de ontwikkelaars van de SRH-methode en andere experts is in het onderzoeksteam een op SRH gebaseerde methode en voor de re-integratie geschikte training ontwikkeld. Uitgangspunten zijn onder andere een integrale aanpak, uitgaan van de eigen kracht van de klant, de regie waar mogelijk bij de klant leggen, aansluiten bij de behoefte van de klant en mobiliseren van hulpbronnen uit de omgeving.

In deze studie is de haalbaarheid van de training en methode onderzocht bij een groep arbeidsdeskundi-

gen. De uitkomsten van deze studie zijn gebruikt als voorstudie voor de inmiddels tevens uitgevoerde randomised controlled trial, waarmee de effecten van de methode op klantniveau zijn onderzocht. De resultaten van deze trial worden naar verwachting komend jaar gepubliceerd.

Haalbaarheid

Vier arbeidsdeskundigen van het UWV WERKbedrijf Noord en vier arbeidsdeskundigen van UWV SMZ Noord zijn getraind door twee ervaren trainers in de SRH-methode en een docent van UWV-opleidingen. De training in de methodiek bestond in totaal uit zeven bijeenkomsten, waarvan drie hele (theorie)dagen en vier halve (praktijk)dagen. De methode en training als geheel en de afzonderlijke trainingsdagen zijn geëvalueerd met vragenlijsten en een semigestructureerde groepsdiscussie. Om de haalbaarheid van de methode en training te evalueren is gebruik gemaakt van het model van Bowen en is in het bijzonder naar vier domeinen van haalbaarheid gekeken: aanvaardbaarheid/acceptatie (inclusief tevredenheid), behoefte, implementeerbaarheid en de praktische bruikbaarheid.

Resultaten

De training werd positief ervaren door alle cursisten en trainers. Het uitgaan van de krachten van een klant en het coachend zoeken naar krachten en mogelijkheden werden sterk gewaardeerd. Alle cursisten gaven aan dat zij door de SRH-methode bij multiproblematiek →

beter in staat zijn om informatie over de verschillende problemen te verzamelen en om problemen te prioriteren. Alle cursisten vonden dat de training voldoende theoretische verdieping gaf, dat er genoeg gelegenheid geboden werd voor eigen inbreng en dat er voldoende afwisseling was van werkvormen. De gehele training werd door de cursisten gewaardeerd met cijfer 7,6 (spreiding 7-9). De afzonderlijke trainingsdagen werden door de cursisten gemiddeld gewaardeerd tussen de 7,7 en 8,3. In de afsluitende groepsdiscussie kwam naar voren dat de training en de leerstof nog beter kunnen aansluiten bij de arbeidsdeskundige praktijk; dat de methode minder goed toepasbaar is in de praktijk voor doelgroepen van UWV SMZ Claim, maar beter past in het UWV WERKbedrijf; dat de methode voor deze complexe doelgroep beter als tweedelijnsvoorziening kan worden ingezet na voorselectie; dat voor het goed

uitvoeren van de methode, inclusief terugkomdagen met intervisie, meerdere gesprekken nodig zijn; dat daarvoor meer ruimte en tijd nodig is.

Conclusie

Methode en training werden als positief ervaren door de cursisten. Het uitgaan van de krachten van een klant in plaats van focussen op problemen wordt als waardevol erkend. Ook het coachend zoeken naar krachten en mogelijkheden werd zeer gewaardeerd. Met aanpassingen in onder andere de duur van de training, de aansluiting bij de arbeidskundige praktijk en de gesprekstijd lijkt het zinvol een effectstudie uit te voeren op klantniveau.

Voor de praktijk

Voor de praktijk ontwikkelden we een methode en training die beoogt de dienstverlening aan re-integratieklan-

5 Vragen aan promovendus Kor Brongers

TEKST | Diederik Wieman

Hoe ver ben je nu in je promotie-traject?

“Het artikel waarvan op deze pagina’s een samenvatting staat, is het tweede dat gepubliceerd is. Er volgen hierna nog drie publicaties. Een is bijna klaar en gaat over de data die we verzameld hebben om multiproblematiek vanuit klantperspectief te inventariseren. Een paar honderd klanten van UWV hebben een vragenlijst ingevuld waaruit onder meer blijkt

wat hen in het dagelijks leven belemmert om te participeren of te re-integreren. Het kan zijn dat iemand een arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft op basis van psychische klachten, maar dat de klant aangeeft dat bijvoorbeeld schulden of huisvesting de terugkeer naar werk belemmeren. We zijn vooral geïnteresseerd in die overige, secundaire factoren of problemen. De vierde publicatie wordt een beschrijving van de randomised control trial. Aan dit onderzoek hebben veertig arbeidsdeskundigen meegewerkt. De helft van hen heeft de training gevolgd, de andere helft niet. We willen zo onderzoeken wat de effecten van de training op klantniveau zijn. Het vijfde artikel is een evaluatie waarin we willen vaststellen of de arbeidsdeskundige de training op de juiste manier heeft toegepast. Dat gaan we op klantniveau uitvragen. Er is kortom nog wel het een en ander te

doen, maar ik hoop uiteindelijk begin volgend jaar te kunnen promoveren.”

Lex Burdorf zei onlangs: Kwetsbare groepen zijn kwetsbaar. Als je wilt dat ze zelfregie krijgen kun je heel lang wachten. Wat vind je van die uitspraak?

“Daar ben ik het mee eens. Ik ben een voorstander van eigen regie en eigen kracht, maar als dat betekent dat mensen het zelf maar moeten uitzoeken, kom je er niet. Vooral de groep met multiproblematiek gaat dat niet redden. Je hebt specifiek opgeleide arbeidsdeskundigen of re-integratiecoaches nodig die die mensen begeleiden, en dat is ook precies wat wij voor ogen hebben. Eigen regie betekent mensen niet aan hun lot overlaten, maar aansluiten op wat mensen zelf motiveert en daarbij zo veel mogelijk gebruik maken van het netwerk dat mensen hebben.”

Is er genoeg tijd en geld voor zo'n intensieve begeleiding?

“Klanten met multiproblematiek help je niet met één gesprekje of digitale dienstverlening. Het is een gecompliceerde doelgroep waar je meer tijd en energie in moet steken als je iets voor hen wilt betekenen. Het is een kwestie van kosten en baten, maar vooral van politieke keuzes. Als de politiek vindt dat iedereen moet meedoen, moet ze consequent zijn en ook de kosten daarvoor dragen. Overigens denk ik wel dat maximaal participeren op termijn altijd voordeliger is omdat mensen ook minder een beroep doen op bijvoorbeeld de gezondheidszorg.”

ten met multiproblematiek te verbeteren. De haalbaarheidstudie laat veelbelovende resultaten zien ten aanzien van nut en gebruik vanuit het perspectief van de arbeidsdeskundigen.

De volledige publicatie is te lezen op <https://doi.org/10.1186/s12889-020-8157-3>

* Over de auteurs:

Kor Brongers is arbeidsdeskundige bij UWV en in opdracht van het AKC promovendus bij het UMCG (Afdeling Gezondheidswetenschappen/Sociale Geneeskunde). Sandra Brouwer is hoogleraar Sociale Geneeskunde bij het UMCG en als promotor verbonden aan dit project. Jac van der Klink is emeritus hoogleraar Psychische gezondheid en duurzame inzetbaarheid in arbeid bij het instituut Tranzo en was voorheen als promotor verbonden aan dit project. Bert Cornelius was tot zijn overlijden in 2018 verzekeringsarts en senior onderzoeker bij het KennisCentrum Verzekeringsgeneeskunde, en als copromotor/dagelijks begeleider verbonden aan dit project.

Hoe belangrijk is de rol van de arbeidsdeskundige?

“In mijn publicaties gebruik ik telkens een oliemantje als logo. Zo zie ik het ook. De klant is vastgelopen door een diversiteit aan problemen en komt er alleen niet meer uit. Hij heeft iemand nodig die een drupje olie tussen de raderen gooit, dat is de arbeidsdeskundige. Daar waar nodig moet de arbeidsdeskundige voor zo iemand zorgen, maar – zodra het kan – de klant ook weer loslaten of hulp uit het netwerk inschakelen.”

Je bent nu al een aantal jaren bezig met je promotie. Vind je het nog steeds leuk?

“Het wordt steeds leuker, zeker nu de publicaties loskomen. In het begin vraag je je nog wel eens af of je wel op het goede spoor zit en of mensen het interessant genoeg vinden. Het eerste artikel publiceren had best veel voeten in de aarde, maar de tweede ging al een stuk sneller, dus ik heb goede hoop dat de rest van de artikelen binnen afzienbare tijd gepubliceerd wordt en ik begin volgend jaar kan afronden. Daarnaast krijg ik veel energie van het met, voor en door de arbeidsdeskundigen werken aan mijn promotie en de professionalisering van het arbeidsdeskundig vak. Ik wil daarom de arbeidsdeskundigen die aan dit onderzoek hebben meegewerkt bedanken voor hun onmisbare inbreng.”

COLUMN

Noem het beestje bij zijn naam

Op het moment dat ik deze column schrijf is in ‘mijn’ regio het carnaval losgebarsten. Drie dolle dagen lang lag het hele dorp plat. Midden in het feestgedruis barstte in een dorp hier even verderop de discussie los of het nog wel van deze tijd is om de term carnaval te gebruiken, want het is tenslotte een feest dat verbonden is aan het katholiek geloof. De term verkleedfeest valt. Vervolgens vallen er weer heel veel mensen over deze discussie. En we vallen steeds dieper in het verzinnen van nieuwe terminologieën voor zoveel dingen die Nederland Nederland maken. Het beestje bij zijn naam noemen kan niet meer. Geen negerzoenen, moorkoppen, zigeunersaus, zwarte piet... het kan zijn dat ik er een paar heb bij verzonnen, maar evengoed ben ik er meerdere vergeten. Van oorsprong ben ik een Arnhemse meisje, maar ik heb mezelf nog nooit met het op een schoenlepel lijkende in suiker ondergedompelde koekje geïdentificeerd. In ons werk als arbeidsdeskundige hebben we ook steeds meer te maken met het omschrijven van termen die we niet meer mogen gebruiken. Rugklachten noemen we beperkingen aan het houdingsapparaat, overspannen heet nu disbalans tussen werk en privé. Sommige werknemers voelen zich niet gehoord door alle vage omschrijvingen die geen recht doen aan hun situatie. En natuurlijk leg je uit dat het te maken heeft met hun eigen privacy. Maar de essentie raakt op deze manier soms wel wat zoek.

En ik vraag me af of we niet een beetje doorschieten in het recht doen aan de gevoelens van anderen. Maar goed, dat ben ik, het Arnhemse meisje.

Agnes Lammers

Redactielid en arbeidsdeskundige